ב"ה

לעבן מיט דער צייט

געדאנקען אויף דער פרשה פון דער וואך
פאר קינדער און יוגנט
לויט די שיחות
פון ליובאוויטשער רבי'ן

פרקי אבות

פרקי אבות פרק ה-ו
לקראת הקייץ
עניני משיח

פרק ראשון
פרק שני
פרק שלישי
פרק רביעי
פרק חמישי
פרק שישי

פרק חמישי

אין פינפטן פרק פון פרקי אבות רעכנט אויס די משנה כמה ענינים וואס זיינען אין דעם מספר עשרה. בעשרה מאמרות נברא העולם, עשרה דורות מאדם עד נח, עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועוד.

דארף מען פארשטיין:

פארוואס דערמאנט ניט די משנה *עשרת הדברות*? לכאורה, וויבאלד אז אלע זאכן נעמען זיך פון תורה, ווי חז"ל זאגן אז די וועלט איז באשאפן געווארן בעשרה מאמרות אנטקעגן די עשרת הדברות, האט מען דאך צו אלעם ערשטן געדארפט רעכענען די עשרת הדברות, און דערנאך רעכענען די אנדערע זאכן וועלכע זיינען באשאפן געווארן אזוי ווי די עשרת הדברות.

דער ענטפער איז:

אלץ נעמט זיך טאקע פון תורה. די וועלט איז באשאפן געווארן לויט די תורה, אבער די תורה איז העכער פון וועלט. מען קען ניט רעכענען תורה צוזאמען מיט זאכן פון וועלט אזוי ווי בעשרה מאמרות נברא העולם.

צווישען די זאכן וועלכער ווערן אויסגערעכנט אין מספר פון עשרה, זיינען דא ניט נאר נאטירליכע זאכן, נאר אויך ניסים, ביז אויך די ניסים וואס זיינען געווען אין בית המקדש. די משנה רעכענט עשרה ניסים שנעשו לאבותינו במצרים און עשרה ניסים שנעשו לאבותינו בבית המקדש.

פונדעסטוועגן רעכנט ניט די משנה עשרת הדברות. ווייל תורה איז העכער אפילו פון ניסים, אויך פון ניסים פון בית המקדש. בית המקדש איז דער שלימות פון וועלט. דער תכלית פון באשאפען דעם וועלט איז "לעשות לו ית' דירה בתחתונים" - צו מאכן א דירה פאר'ן אויבערשטן. דער תכלית דריקט זיך אויס אין בית המקדש וואו די שכינה רוט.

די גמרא זאגט אז די תורה איז באשאפן געווארן פאר דער וועלט, "קדמה לעולם". דערפאר איז תורה העכער פון ניסים אויך פון ניסים אין דעם בית המקדש, וואו עס איז געווען די שלימות פון וועלט.

די הוראה פון דעם איז:

בשעת מען לערנט תורה, דארף מען לערנען תורה "לשמה". מען דארף לערנען לשם התורה, צוליב די תורה אליין. אלע אנדערע זאכן זיינען ענינים פון וועלט, וועלכע האבן ניט קיין באטרעף לגבי די תורה. תורה איז העכער פון וועלט.

(לקו"ש ח"ד ע' 1226)

Back to "Leben Mit Der Tzeit"

ב"ה

לעבן מיט דער צייט

געדאנקען אויף דער פרשה פון דער וואך
פאר קינדער און יוגנט
לויט די שיחות
פון ליובאוויטשער רבי'ן

פרקי אבות

פרק ראשון
פרק שני
פרק שלישי
פרק רביעי
פרק חמישי
פרק שישי

פרק שישי

אין זעקסטן פרק פון אבות שטייט: אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה, שכל מי שאינו עוסק בתורה נקרא נזוף כו'.

דארף מען פארשטיין:

וואס מיינט "עלבונה של תורה"? לכאורה, אויב איינער איז ניט עוסק אין תורה אין דער צייט ווען ער קאן יא לערנען, ווייזט ער אויף זיין אייגענע נידעריקייט. ער האט ניט גענוג שכל אפצושאצן די מעלה פון תורה. דאס איז ניט קיין עלבון פאר דער תורה, נאר אן עלבון פאר דעם מענטשן וואס לערנט ניט.

אויך איז ניט פארשטאנדיק: דער לשון "*עוסק*" בתורה. תורה דארף מען *לערנען*, וואלט דאך געפאסט בעסער דער לשון "*לומד* תורה".

דער ענטפער איז:

ר' יהושע בן לוי רעדט דא וועגן אזא וואס לערנען, לערנט ער, יומם ולילה, נאר ער איז זיך ניט *עוסק* בתורה. די גמרא זאגט: זבון וזבין תגרא איקרי? (דער וואס פארקויפט פאר דער זעלבער פרייז מיט וועלכער ער האט געקויפט און ער פארדינט גארניט דערביי, ווערט ניט אנגערופן קיין סוחר). די זאך פון עסק איז צו ליגן אין דעם און געפינען וועגן פון פארדינען מער.

דאס זעלבע איז ביי לערנען תורה, ער לערנט טאקע תורה און ער לערנט מיט אנדערע, אבער ער טוט עס אן חיות. ער פילט ניט אז ס'איז דערפון פאראן "ריוח" און "פרנסה".

ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד (דורך תורה ווערט א איד פארבונדען מיט'ן אויבערשטן). אבער ער פילט דאס ניט. ער איז ניט א בעל עסק וואס טוט די ארבעט אין זיין געשעפט מיט

לעבעדיקייט, נאר ווי אן ארבעטער, וואס טוט זיין ארבעט בלויז ווייל ער מוז איר אפטאן.

אויף דעם גייט ארויס אלע טאג א בת קול פון הר חורב און רופט אויס: "אוי להם לבריות *מעלבונה* של תורה". דא רעדט זיך וועגן א מענטש וואס לערנט תורה יומם ולילה, איז קען מען ניט זאגן אויף אזא מענטש אז ער איז נידעריג ווייל ער פארשטייט ניט אז מען דארף לערנען תורה. ער לערנט דאך תורה. נאר מעלבונה של תורה. ווײ איז צו די וואס לערנען תורה אבער זיי פארשעמען איר. זיי שאצן ניט אפ איר מעלה און איר גרויסקייט.

(לקו"ש ח"ד ע' 1228)

[Back to "Leben Mit Der Tzeit"]

ב"ה

לעבן מיט דער צייט

געדאנקען אויף דער פרשה פון דער וואך
פאר קינדער און יוגנט
לויט די שיחות
פון ליובאוויטשער רבי'ן

לקראת הקייץ

(א גאנץ יאר לערנען תלמידים אין ישיבה, אבער זומער צייט פארט מען אין קאנטרי און קעמפס, און מען האט דארטן די געלעגנהייט צו משפיע זיין אויף דער סביבה. דאס זעלבע איז מיט די וועלכע בלייבן אין דעי קעמפ, טרעפן זיי זיך מיט אנדערע קינדער).

יעדער איד אין וועלכן ארט ער זאל זיך ניט געפינען - וואס וואו נאר א איד קומט, איז דאך מה' מצעדי גבר כוננו - איז ער א שליח פון אויבערשטן צו מאכן פון דעם ארט ארץ ישראל [א "אידישע" שטיקל ערד און א אידישע סביבה]. ובפרט אז ער זעט ווי כמה וכמה פון זיינע חברים האבן מצליח געווען אין דער דאזיקער שליחות.

קומט אבער דער יצר הרע און טענה'ט מיט עם אז ביי עם זיינען פאראן ספעציעלע שוועריקייטן, ובמילא קען ער ניט ברייגגען א ראי' פון זיינע חברים וועלכע האבן מצליח געווען אין זייער שליחות. אזוי ווי דער יצר הרע איז דאך אן אומן במלאכתו (אן עקספערט אין זיין ארבעט), געפינט ער פאר יעדן איינעם, טענות וועלכע זיינען צוגעפאסט צו עם.

מיט איינעם טענה'ט ער אז די סביבה אין וועלכע ער געפינט זיך איז ערגער פון אלע אנדערע - "עז העם היושב בארץ וגו'." (דער ארום איז שטארקער פאר עם).

צו א צווייטן זאגט ער אז ער איז ניט ראוי צו אזא הייליגע ארבעט.

צו א דריטן קומט ער מיט א טענה: אז ביז ער וועט צוקומען צו די שליחות אליין, געפינען זיך אויפ'ן וועג זייטיגע מניעות, וועלכע לאזן ניט מאכן דעם ארט פאר א מקום תורה.

אויף דעם קומט די הוראה פון אונזער פרשה [פ' שלח]. כלב האט געזאגט די אידן וועגן משה רבינו: קרע לנו את הים והוריד לנו את המן והגיז לנו את השליו (משה רבינו האט פאר אונז געשפאלטן דעם ים, און געגעבן דעם מן און דעם שליו). מיט דעם האט ער אפגעשלאגן די טענות פון די מרגלים ניט צו גיין אין ארץ ישראל. מיט דאס זעלבע ווערט אויך אפגעשלאגן די טענות פון דעם יצר הרע, ניט צו מאכן פון יעדן ארט, א ארץ ישראל. אז אפילו אין אזעלכע פאלן גיט אלע מאל דער אויבערשטער דעם כח צו דורכברעכן אלע שוועריקייטן און אויספירן זיין שליחות.

(לקו"ש ח"ח ע' 91)

[Back to "Leben Mit Der Tzeit"]

ב"ה

לעבן מיט דער צייט

געדאנקען אויף דער פרשה פון דער וואך
פאר קינדער און יוגנט
לויט די שיחות
פון ליובאוויטשער רבי'ן

עניני משיח

עס זיינען דא אזעלכע וואס פרעגן: ווי רעדט מען דאס וועגן משיח מיט קינדער?! משיח איז דאך א געהויבענע זאך, ביז אז משיח איז דער מבחר פון מין האנושי, מיט אלע מעלות - איז ווי לאזט מען אראפ אזא געהויבענע זאך צו א קינד, און מ'פארבינדט דעם ענין מיט פרייזען און מיט צאצקעס וכו'?!

איז דער ביאור אויף דעם:

די גאנצע תורה איז דאך געגעבן געווארן צו יעדער איד, און אויך צו א קינד, ווארום "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב".

דאס הייסט אז מ'דארף מחנך זיין א קינד אין אלע ענינים פון תורה ומצוותיה, אודאי געוויס בנוגע צו עיקרי האמונה, וואס עיקרי האמונה זיינען דאך י"ג עיקרים, איז איינע פון זיי - דער עיקר אז "אחכה לו בכל יום שיבוא" (איך וועל פאר אים ווארטען יעדן טאג, ער זאל קומען), וואס דאס איז דער ענין פון ביאת המשיח.

און אויב מ'לערנט דאס ניט מיט'ן קינד, איז דאס היפך אן עיקר אין אמונה, היפך התורה!

ער טענה'ט אבער נאך אלץ:

היתכן צו נעמען אזא געהויבענע זאך ווי משיח, און עס פארבינדן מיט פרייזען, צאצקעס, און צוקערקעס, מיט אזעלכע ענינים פשוטים?!

איז דער ביאור בזה:

דער רמב"ם שרייבט אין פירוש המשניות, אז דער חינוך פון א קינד דארף זיין אין אן אופן, אז פריער הויבט מען אים אן מחנך זיין דורך געבן אים ענינים וואס זיינען שייך צו אים, צוקערקעס, כבוד המדומה , ואז"ו.

וואס דאס איז דער ענין פון "מתוך שלא לשמה בא לשמה", דאס הייסט אז אנהויבן דארף מען מיט "שלא לשמה", מיט ענינים פשוטים.

און כאטש אז מען דארף לערנען תורה לשמה, וואס אפילו דער ענין פון גן עדן און עולם הבא איז נאך אלץ שלא לשמה, ווארום עס דארף זיין אינגאנצן "שלא על מנת לקבל פרס" - איז אבער דערווייל, כל זמן ער האלט נאך ניט בא דעם לשמה, דארף מען אים מחנך זיין מיט ענינים וואס זיינען שייך צו אים, צי דאס איז פרייזען, אדער געלט, אדער א צוקערקע ואז"ו.

וואס דערפאר רעדט מען אז מ'זאל מסביר זיין די קינדער דעם ענין פון משיח, און זיי אויך

מסביר זיין אז ווען משיח וועט קומען וועלן זיי האבן א סאך צוקערקעס אאז"וו, וואס דוקא דערמיט קען מען אויף זיי אויפטאן.

וויבאלד אז דער רמב"ם שרייבט אז בשעת משיח וועט קומען וועלן מעדנים זיין "מצויין כעפר" - איז פארשטאנדיק, אז דער אמת איז אזוי, איז ווען מען זאגט א קינד אז ווען משיח וועט קומען וועלן זיין א סאך צוקערקעס, איז עס ניט נאר וואס אזוי זאגט מען אים - נאר אזוי איז דאס טאקע באמת (ס'איז מערניט וואס מ'וועט דעמולט ניט ליגן אין דעם).

און דער אופן החינוך, כדי אז ביי דעם קינד זאל זיין דער "אחכה לו", ער זאל שרייען אז ער וויל האבן משיח'ן - דארף זיין מיט א צוקערקע, און מיט פרייזען אאז"וו, ווארום צו די ענינים האט דער קינד א שייכות, משא"כ צו געהויבענע זאכן.

און וויבאלד אז דאס איז א שליחות פון נשיא דורנו - דארף ער ארויסגיין און זעהן אז יעדער קינד פון דעם דור זאל מקיים זיין תורה און מצוות, און שרייען אז ער וויל משיח'ן.
(משיחת ש"פ תרומה תשמ"א)

Back to "Leben Mit Der Tzeit"